

fantastiske Forestillinger om dette mærkelige Kulturrige. Om dette giver Værket en udmærket Forestilling. Skønt til Tider kortfattet, giver Forfatteren Beretning om alle de væsentlige Rejser og deres Ruter paa den Tid i Sydamerika: om Venezuela, Ecuador, Peru, Chile og Brasilien, om det fantastisk berømte El Dorado.

De mærkelige Beretninger, som Spanierne fremkom med om Hære af Amazoner, ja endog om hele afsluttede Samfund af Kvinder, der ikke taalte Mænd i deres Nærhed til daglig Brug, men dog nu og da forskaffede sig saadanne for at opretholde Samfundene, synes ikke at være særlig paalidelige; men paa den anden Side kæmpede Kvinderne mange Steder sammen med Mændene for at afkaste det spanske Aag, hvilket dog i sin Helhed ikke lykkedes. Paa en Afbildning af Martyrs Kort fra 1534 ses det lidet man, efter Ruiz og Pizarros Opdagelser af Inkariget nordligste Del, kendte af Sydamerika, der jo endnu langt fra er udforsket eller kendt. Det var særlig Guld, Spanierne søgte og i anden Række Sølv og Smaragder. Meget eller maaske det meste af det Guld, Spanierne sendte hjem, fik de i Form af Skaale, Kar, Gudebilleder, Tempeludsmykning etc. Heraf blev det meste desværre straks smeltet, saaledes at Efterverdenen kun kan glæde sig over faa Genstande, der er bevaret i Original fra Inkatiden. En Del findes dog, og heraf giver Bogen ogsaa interessante Afbildninger.

Værket er ypperligt illustreret bl. a. med Billeder af disse interessante Personligheder, der gjorde Sydamerika spansk. Det er let læseligt, og som man ser i Literaturlisten bygget paa førstehaands Kilder, foruden paa Forfatterens personlige mangeaarige Kendskab til særlig Inkaernes Region, om hvis Udstrækning et vedføjte Kort giver os Oplysning. Det er et Værk, der bør faa Indgang i vide Kredse.

Ole Olufsen.

Island. Land og Folk af Th. Thoroddsen, Prof. Dr. phil. Oversat efter den islandske Originals 3. Udgave af Bjørg Bløndal, H. Aschehoug & Comp., Kjøbenhavn 1919.

I dette Værk, der tidligere kun har været publiceret paa islandsk, giver den bekendte Islandsforsker

i sammentrængt Form en udmærket Oversigt over hvad, der i videste Forstand henhører under et Lands Geografi. Saaledes skal nævnes Landsbeskrivelsen med Kyster, Lavlandet, Jøkler, Lavamarker, Vulkaner, Geysere, Mineralkilder, Svovlminer, Floder og Søer. Ligeledes gives Oplysning om Jordbundens Beskaffenhed, om Klimatet, Agerbruget, Mineralriget etc. Havet med dets rige Fiskebestand og hydrografiske Forhold. Befolkningen, dens Næringsveje, Handel, Samfærdsel, Oplysning, Religion, Læge- og Sundhedsvæsen har deres særlige Afsnit. Forfatteren, der vel for Tiden er den bedste Kender af sit eget Fædreland, bruger i sit Værk ikke mange overflødige Ord, derimod er den 176 Oktavsider store Bog spækket med en saa betydelig Samling positive Oplysninger, at den vil strække til for mange som Haandbog over Saga-Øen.

Bogen faar sin særlige Værdi derved, at Forfatteren i sin Tid har foretaget mangeaarige udstrakte Forskningsrejser paa Øen, hvis Forhold han altsaa er i Stand til at bedømme efter Selvsyn. Det er saaledes ganske interessant at se en Udtalelse af Forfatteren i Afsnittet om Stenriget. Af og til er der fremkommet i Dagspressen Meddelelser om værdifulde Fund af Metaller paa Island. Forfatteren skriver: »Der findes kun faa Metaller paa Island. Og selv om der var en lille Smule, vilde det næppe betale sig at udvinde dem. Baade i Basalt, Lava- og Tuffdannelser findes der en Del Jærn — sine Steder endda saa meget, at det indvirker paa Kompassets Magnetnaal; men det er saa vanskeligt at udvinde dette Jærn, og Landet er saa fattigt paa Brændsel, at det vil næppe nogensinde være muligt, at udenlandsk Jærn ikke blev billigere end det islandske«. Af Interesse er den islandske Dobbeltspath, der er den rene eksisterende.

Skulde man ellers fremhæve enkelte Afsnit i Bogen fremfor andre, burde det maaske være dem om Lavamarker, Vulkaner, Geysere og Svovlkilder, der jo er overordentlig karakteristiske for Island, og som har været særlig Genstand for Forfatterens Undersøgelser; men iøvrigt er Værket en udmærket Haandbog for Geografer, Forretningsfolk og Rejsende paa Øen, idet det giver et godt Indblik i alle Forhold.

Ole Olufsen.